31 jaar — N. 353 Prijs per nummer : voor België 3 centiemen, voor den Vreemde 5 centiemen Telefoon : Redactie 247 - Administratie 2845 Maandag 20 DECEMBER 1915

Drukster-Uitgeefster
Sam: Maatschappij HET LICHT
bestuurder:
P. DE VISCH, Ledeberg-Gent
—
.. REDACTIE ..
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT, 29, GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE
Drie maanden . . . . fr. 3.25
Zes maanden . . . . . fr. 6.50
Een jaar . . . . . fr. 12.50
Men abonneert zich op alle postbureelen
DEN VREEMDE
Drie maanden (dagelijks verzonden) . . . . . fr. 6.75

VOOR DE EENDRACHT

In oorlogstijd sluiten de politieke partijen gewoonlijk een wapenstilstand, die men den naam geeft van Godsvrede.

Sommige menschen vormen zich daaromtrent een zonderling begrip, onder andere **Le Bien Public.**

Die wil den Godsvrede al ruziemakende.

Dat ware niet om verwondering te baren, wij zijn zulke dingen gewend van die zijde. Maar wat wij niet kunnen dulden, is dat het Gentsch blad, voor de verstoring van den Godsvrede, de schuld op ons, socialisten, werpt.

In zijn nummer van Vrijdag 10 December viel **Le Bien Public** ons aan, omdat wij verre van onze propaganda te staken, ze eerder voerden met verdubbelden ijver en overtuiging, en alzoo nieuwe aanhangers wonnen.

Wij hebben daarop weder geantwoord, dat wij vrij en onafhankelijk wilden blijven in 't prediken van ons evangelie, vrij in 't aanwerven van nieuwe socialisten, juist gelijk wij de andere partijen daarin vrijlaten.

Als onze propaganda en die van anderen gevoerd worden op deftige, vredelievende wijze, dan valt daar volstrekt niets op aan te merken.

Donderdag verklaarde **Le Bien Public,** dat er geene kwestie is van onze propaganda of onze opinie te belemmeren.

Gaillard, gij speelt hier met valsche kaarten!

Als er daarvan geen spraak was, wat beteekende dan uwe vraag, om overal hinderpalen op te werpen tegen onze propaganda, dat is tegen onze opinie?

Zeg ons ne keer duidelijk en verstaanbaar hoe gij die opiniën van den Vrijdag 10 December : **geene propaganda zonder hinderpalen,** en deze van 16 December : ***vrije* opinie en propaganda!** met elkander overeenbrengt?

Wij wachten nieuwsgierig.

Le Bien Public vraagt ons : of het ons onmogelijk is van onze principen te verdedigen, zonder wantrouwen en haat in de geesten te zaaien.

Ge moet wezenlijk durven en dat met eene grenzelooze onbeschaamdheid, om aldus lafhartig weg de rollen om te keeren en te vervalschen.

Gent is eene stad waar het socialisme diep ingedrongen is in de werkende klasse.

Wij leven in een moeilijken, in een pijnlijken tijd, die maakt dat trots alles wat er gegeven wordt, nog veel onverdiende ellende geleden wordt onder de werkende klasse, vrouwen en kinderen inbegrepen.

Er is ongerustheid over zonen, waarvan men geen nieuws heeft. Er worden bloedige tranen gestort over kinderen van wie men weet dat zij dood of verminkt zijn.

En te midden van dit alles is er geen werkman die bougeert, die eene onwettige of geweldige daad pleegt en **Vooruit,** hun orgaan, heeft nog den moed, de eerlijkheid en de stoutheid, de kalmte en het geduld aan te prediken en **Vooruit** wordt gevolgd.

Dat is de vrucht van eene halve eeuw eerlijken handel en wandel, waar wij fier op zijn.

En alle ernstige menschen zijn t'akkoord erop, dat het socialisme een heilzamen invloed heeft uitgeoefend in de ernstige en moeilijke tijden die wij doorleven.

Beweert **Le Bien Public** het verkeerde? Dat hij bewijzen levere, wij wachten hem gerust af.

En wil hij den haat en het wantrouwen dat wij zaaien, nader bepalen en bespreken, wij zijn tot discussie bereid.

—

Le Bien Public hoopt nog dat ook wij den Godsvrede zullen bijtreden.

Wij doen dat en deden het van den beginne af en zoo rechtzinnig als wie ook.

Wij willen zooveel mogelijk de personen met vrede laten en ons beperken bij de bespreking onzer principen en bij het weerleggen der aanvallen, die men geenen oogenblik opgehouden heeft tegen ons te richten.

Haro op den ezel **Vooruit !** dat is nog altijd het ordewoord.

Pardon, mijne heeren, wij zullen ons verdedigen, daar verzaken wij niet aan.

Wij mogen en wij moeten het doen !

Want het is een sociaal verschijnsel, dat men nu in den oogenblik van gevaar onze zonen kan bezigen om te strijden en te sterven, dat wij uitgenoodigd worden, om een rondeken van vrede mede te dansen, terwijl men ons eenvoudige rechten en noodige hervormingen weigert in tijd van vrede.

Zijn die gedachten gewijzigd?

Het ware te hopen maar wij zijn er nog niet zeker van.

Alhoewel wij moeten vaststellen dat om de Godsvrede aanneembaar en zoo volledig mogelijk te maken bij de werkende klasse, die rechtherkenningen en verbeteringen de zekerste bazis ware geweest, voor 't sluiten van een wapenstilstand. Deze ware van zelven tot stand gekomen.

Le Bien Public in plaats van in dien geest te propageeren, verkiest te liegen en op te hitsen tegen de socialisten.

Oude gewoonten zijn moeilijk om laten.

F. H.

De Godsdienst en de Oorlog

« De Tijd », het groote Hollandsche katholiek orgaan, ontleent aan de « Petrusblätter » :

» De eerste weken van den oorlog hebben overgroote hoop op een godsdienstige en zedelijke verandering gewekt. En deze verandering, dit «godsdienstig ontwaken» werd niet alleen gehoopt, het werd door droombeeldig aangelegde geesten reeds bij het begin van den oorlog «vastgesteld».

» Gelijk in vele dingen, zoo was ook hier de wensch de vader der gedachte. **Na uet jaar van bloedigen ernst en oorlogsellende kunnen wij de godsdienstige en zedelijke herleving niet ontdekken.** Wij zien enkel dat zij, die reeds vóór den oorlog geloovig en vroom waren, dat thans in een hoogeren graad schijnen te zijn, **maar dat de vroegere lauwen en ongeloovigen in het algemeen thans nog niet vurig en geloovig zijn geworden.**

Bekeeringen van enkelingen, die zich aan de openbaarheid onttrekken, veranderen iets aan de algemeene werkelijkheid van den godsdienstigen toestand. Het is bedrieglijk te meenen, dat groote oorlogen de volkeren godsdienstig en moreel beter maken. De oorlog van 1870-71 heeft noch voor de overwonnenen, noch voor de overwinnaars een godsdienstige vernieuwing gebracht. Op den oorlog volgde de Kulturkampf aan de eene zoowel als aan de andere zijde der Vogezen en ook veelvuldig de zedelijke decadentie. »

Wat het bekende Roomsch-katholiek orgaan na een goed jaar oorlog schrijft, is zoo voegt er de « N. Rott. Crt. » er aan toe, dus zoo ongeveer hetzelfde wat wij, op grond van de ervaring van den oorlog van '70, schreven in den aanvang van den oorlog dien wij nu hebben.

En het bevestigt wat wij, «Vooruit», reeds dikwijls schreven.

In 't Arrondissement Kortrijk

Een kijkje in de Vlasnijverheid

De vlasnijverheid in ons arrondissement maakt het levensestaan uit, van minstens 10.000 arbeiders. Zij was en is nog een goudader voor de werkgevers. De roem van het in 't Kortrijksche gerote en gezwingeld vlas is de wereld door bevestigd, het is gezocht en heeft overal den voorrang.

Door den oorlog kreeg de nijverheid een lichten schok, zij neigde naar omlaag, het leek weldra dat de gevolgen geringer te schatten waren dan men gedacht had.

Wij kunnen niet bevestigen dat zulks langs heel de leiboorden het geval is, aan volledige inlichtingen ontbreekt het ons. Maar er zijn plaatsen en gewesten waar de bloei dier nijverheid meer dan bevredigend kan genoemd worden, Dit is vooral het geval in de richting van Cuerne, Harelbeke, enz., enz.

't Was juist uit die gewesten, dat ons de meest tegen de borst stuitende berichten, over de handelwijze der werkgevers tegenover hunne werklieden, toekwamen. Het vlas gaat niet meer, zooals vroeger, meest in handen van Engelsche koplieden, die zijn voor het oogenblik van de markt verdwenen, het meest wordt het vlas nu gekocht door duitsche vlashandelaars en te oordeelen naar het gene wij over de prijzen vernamen kunnen we zeggen, dat er bijna het dubbel betaald wordt bij vroeger, wel te verstaan voor het gemeene vlas, 't is ook deze soort die meest aftrok vindt.

Te midden den warboel van allerhande rampen op nijverheidsgebied, is dit een gelukkig verschijnsel, die we met genoegen vaststellen en melden, te meer omdat het eene uitzondering is op den regel.

Het meerendeel van degenen die ons lezen, zullen gaan meenen, dat de vlasbewerkers gelukkige kerels moeten zijn en wanneer hunne meesters veel geld verdienen er voor hen wel eene brok van de tafel rolt, onder vorm van hooger loonen.

Totaal mis geredeneerd; 't verkeerde is waar en des te wraakroepender omdat hier het argument van het grootste gedeelte der werkgevers niet kan aangewend worden, namelijk : dat zij hunne werklieden laten arbeiden uit mededoogen en dus zonder winst werken.

Verder van deelachtig te zijn in de winsten die gedaan worden en een weinig loonsverhooging te bekomen, zijn de werklieden integendoel aan minder loonen aan den arbeid dan voor den oorlog, niettegenstaande eene grootere voortbrengst.

In de zwingelfabrieken werken de vlasbewerkers in entreprise per kilo, dit ter verduidelijking van onze bewijsvoeringen, waarmede wij zullen aantoonen, hoe de patroons met hunne werklieden omspringen.

Wanneer verleden jaar het werk hernam, werden de vlasbewerkers fr. 0,50 per dag afgehouden als waarborg, voor geval dat de Patroons, door de komende oorlogsgebeurtenissen, schade aan hunne fabreken, of werktuigen mochten ondergaan.

Destijds hebben wij dit schandaal gemeld, erbij voegende als wanneer de werklieden de risico's moesten deelen, zij eveneens van de op te strijken winsten moesten deelen.

Wij gaan bewijzen, dat ze op den hoop toe, de loonen verminderd hebben.

Vóór den oorlog konden de vlasbewerkers fr. 3,75 tot 4 fr. per dag verdienen; nu winnen ze nog fr. 3,25 tot 3,50 per dag, waarvan ze dan nog de fr. 0,50 per dag afgehouden werden voor de risico-som die ze terug ontvangen hebben, wat niet uitsluit dat zij, op die cijfers gezien, toch fr. 0,50 per dag minder winnen.

Nu gaan wij de voortbrengst vergelijken van vóór den oorlog, waarmee ze 3,75 fr. tot 4,00 fr. vardienden en deze van nu, waarmee ze fr 3,25 tot 3,50 winnen.

Een vlasbewerker maakte per dag, op eene plank 18 tot 20 kilos, nu maken zij er 36 tot 38 kilos per dag!

Als wij de voortbrengst van vroeger vergelijken met het toen gewonnen loon, dan ontving hij fr. 0,21 per kilo; de voortbrengst van nu, met het betaalde loon vergeleken, heeft de vlasbewerker nu fr. 0,09 de kilo; of eene loonsvermindering van fr. 0,10 tot 0,12 fr. de kilo of per werkman en per dag 36 × 12 is gelijk aan fr. 4,32 loonsvermindering. Dit maakt dat iedere werkman verleden jaar met de fr. 0,50 per dag die hij afgehouden werd voor de risico's der werkgevers, fr. 4,82 per dag minder ontvingen dan vóór den oorlog.

Niemand zal durven betwijfelen, dat de patroons, aldus onnoemelijke opofferingen doen voor hun vaderland, en denkelijk branden ze dagelijks eene dikke kaars opdat zoo een gulden tijdperk voor hen nog een heele tijd mocht voortduren.

De vlaspatroons kunnen geen enkele gewettigde beweegreden aanvoeren. In de andere nijverheden kan men houden staan, dat, door een hecle boel bijzondere omstandigheden en feiten, de winsten op het minimum gebracht hebben; wij zullen integendeel aantoonen, dat in de vlasnijverheid veel meer gewonnen wordt dan vroeger.

Vóór den oorlog verkochten zij het gemeene vlas, waarover wij het nog altoos hebben, aan 15 kronen, nu verkochten zij het aan 20 kronen en meer, wat reeds als bewijs kan dienen, dat zij in elk geval met geen verlies verkoopen.

De afval van 't vlas, de leemen, die vroeger om zoo te zeggen, niets weerd waren, heeft plotselings, door het te kort aan brandstof, eene zekere weerde gekregen; die vuiligheid wordt nu verkocht aan bakkers en andere lieden, aan 3 fr. de 100 kilos.

Dit is eene nieuwe bron van inkomsten voor de werkgevers, die aldus hunne winsten, de reeds veel verhoogd waren, nog doden klimmen.

Bewijzen : De stoker eener kleine vlasfabriek, verwerkte per dag om vuur te maken 450 kilos aan 3 de 100 kilos, maakt dus fr. 13,50.

Maar die brandstof is te kostelijk geworden; het komt met de winstberekeningen der Patroons beter overeen, de leemen niet te verstoken, deze te verkoopen aan 3 fr. de 100 kilos, en in de plaats kolen te gebruiken, wat hen dusdoende toelaat, eene nieuwe winst te verwezenlijken.

Inderdaad, de stoker eener kleine vlasfabriek, die op een werkdag van 11 ure, 450 kilos leemen zou verwerken, verwerkt in diezelfde fabriek aan kolen 265 kilos aan 38 fr. de 1000 kilos gerekend 265 × 38 is gelijk aan fr. 10,07 of fr. 3,43 min uitgaven aan brandstof per dag, dus zooveel meer winst.

Iedereen zal wel instemmen dat de vlaspatroons, alles behalve te beklagen zijn, en mocht hier of daar, in onze ontvangen inlichtingen eene of ander onjuistheid geslopen zijn, die zal weinig veranderen aan het geschetste beeld van den algemeenen toestand waarvan de twee uiterste zijn : dat de arbeiders meer voortbrengen en minder loon ontvangen en de Patroons meer geld verdienen en hunne ondergeschikten minder betalen.

Sommigen van die heeren zeggen dan nog dat zij enkel hunne werklieden laten werken omdat ze naar het komiteit niet zouden behoeven te gaan. Dat niemand daar het minste geloof aan hecht, hoeft geen betoog.

Naar eene gepaste benaming, om de handelwijze der Patroons te schandvlekken, zoeken wij tevergeefs, ze kan evenwel niet anders dan bij iedereen, de meeste verontontwaardiging verwekken.

Het is schandelijk, aldus eene door den oorlog zoo wreed getroffene werkersbevolking, in haar levensbestaan te schokken, zeker als belooning, omdat hare kinders, het overgrootste getal uitmaken, van diegenen die bloed en leven wagen in den dienst van dit vaderland, waar hunne ouders door eene bende gewetenlooze uitbuiters geexploiteerd worden!

Geen haantje kraait daarover, de bezitters met de geestelijkheid aan het hoofd, vinden het meer nutafwerpend, overal de steun- en voedingskomiteiten in hunne klauwen te houden en ons blad «Vooruit» op de hielen te zitten, want, dat men de loonen der werklieden vermindert, dit is voor 't oogenblik van geen belang.

Wij protesteeren tgeen die loonsbenoeiing en we kunnen die werklieden, die zulks aannemen zonder te veel tegenstand, niet goed keuren.

De Patroons maken van den toestand van zwakheid der werkers gebruik, om dubbel terug te nemen van 't geen ze door den strijd hunner arbeiders hebben moeten toeniet geoorloofd en als gevolg daarvan, staan, want ze weten, dat syndikale aktie strijd tegen hunne handelwijze onmogelijk is.

Zulks bewijst hoe oneindig we gelijk hebben, wanneer we tot vervelens toe de arbeiders voor oogen houden, dat, na den oorlog, de syndikale beweging, flinke en sterke or-

Het oordeel van Werklieden en Patroons over de Vermindering der Werkuren

(Vertaald door K. H.)

(Veertiende vervolg)

Het wederantwoord der patroons beschuldigt ons vijf fondamenteele dwalingen te hebben begaan in onze uiteenzetting. En als wederlegging worden ons dezelfde principiebeschouwingen, die het manchesteriaansch stelsel schragen van het verslag, voor de voeten geworpen. Wat onze argumenten betreft, wij herhalen het, men heeft ze niet willen onder het oog zien. Vooreerst stelt men zich tevreden met te beweren, dat wij ons bedriegen, wanneer wij zeggen, dat er geen voornaam verschil bestaat tusschen den modernen loondienaar, eenerzijds, den slaaf, uit de oudheid, en den lijfeigene der middeleeuwen, anderzijds. Men zegt, dat de meester heden geen volstrekt recht meer bezit van leven en dood op zijne onderhoorigen. Doch men wil wel onmiddellijk daarna aannemen, dat voor den loondienaar onzer dagen, die vrijheid, onder straffe van te verhongeren, zou bestaan in het bukken voor den patroon... indien het sydikaat niet tusschenkwam in de voorwaarden van den verkoop en inkoop van den arbeid!

Ehwel, en de samenspanningen, de opstanden van de slaven en de lijfeigenen?

Men moet weinig kennis hebben van de huidige verhoudingen tusschen patroon en werkman, om te beweren, dat koopers en verkoopers van arbeid « vrijelijk de voorwaarden van dien koop tusschen elkander bespreken ». Indien het waar is, dat de werkman de vrijheid bezt zich met zijne makkers te verstaan, om een arbeidsprijs, dat hij ontoereikend oordeelt, te weigeren, is het even waar, dat die vrijheid, zoo niet bij bevel doch altijd onder drukking van den patroon, in veel gevallen wordt gewurgd.

De Verviersche vereenigde nijveraars willen wel de syndikaten erkennen — uit noodzakelijkheid; en zij denken, zeggen zij, recht te doen aan de met den gang der nijverheid overeen te brengen eischen. Doch zulks geeft hen geen recht het bijzondere, in deze zaak, met het algemeene te verwarren. Uitgenomen zekere bijzondere omstandigheden staat het vast, dat de loondienaar, van economiek standpunt gezien, geheel en al onder de overheersching van den patroon nog blijft.

Het wederantwoord, der fabriekanten, bedient zich verder, om op eene min of meer behendige manier de kwestie te verplaatsen, van wat het noemt onze «tweede dwaling ». Als wij hebben gezegd, dat « de meester beschikt over de wilskracht van den werkman voor « oogmerken » aan zijn vrijen wil ontsnappende» hebben wij daaruit de gevolgtrekking gemaakt, dat de arbeider aldus « het ding » werd van den meester, dat hij van dan af naar willekeur kon uitbuiten. En het is juist wat de loondienaar zooveel gelijkenis geeft met den slaaf en den lijfeigene van vroeger. Nu, het wederantwoord, der patroons, schuift hier, zonder te kunnen ontkennen, ter zijde, en verklaart dat, indien de nagejaagde oogmerken aan den vrijen wil van den loondienaar ontsnappen, de bekommeringen en verontrustingen van de onderneming hem onverschillig laten.

Dat is niet juist en niet voldoende. In werkelijkheid loopt de arbeider gevaar door werkloosheid, wegzending, arbeidsongeluk, beroepsziekten, te worden getroffen, en indien de patroon zijn geld waagt, strijkt hij de geheele winst der onderneming op.

Wat in den grond, in de kwestie, die ons bezighoudt, ons aanbelangt, is te weten, niet of de werkman moet tusschenkomen in de organisatie der «zaak», maar wel of het aannemelijk is, dat de patroon, om zijn kapitaal te dekken, de krachten zijner werklieden mag blootstellen, zonder dat het aan deze toegelaten zij zich uit te spreken nopens de bepaling van het maatsgebruik dier krachten. Het vraagstuk, aldus ondezocht, heeft reeds te Verviers, in negatieven zin, eene oplossing gekregen, daar de «Overeenkomst» van 1906, in zaken van regeling der werkersdiensten, het recht van tusschenkomst, aan de syndikaten, toezegt. Wat dus het princiep betreft, slaat het wederantwoord, van de patroons, totaal den bal mis.

* * *

En de derde «dwaling».

Het patroons-verslag ontkent dat de aan de nijveraars volstrekte toegelaten vrijheid, over het algemeen, den overlast van den werkman voor gevolg zou hebben. Sedert 50 jaar, zegt het, zonder eenige tusschenkomst, zijn de loonen verdubbeld en de werkuren met 20 à 25 % verminderd.

Dat is wel eene gewaagde bevestiging, die door geene enkele bewijsvoering, en met reden, wordt gestaafd. Zijn de loonen, nominaal, verdubbeld? Laat het ons aannemen. Maar zulks wil niet zeggen, dat zij in macht zijn verdubbeld. Indien de loonen zijn verhoogd, is het nauwelijks in evenredigheid met de nieuwe aan de werkersklas opgelegde behoeften, terwijl langs den anderen kant, de veelvuldiger en erger wordende krisissen van werkeloosheid, de onvastheid van 's werkers inkomen gedurig vermeerderden. En aan de werklieden vragen hunne behoeften, gesproten uit de ontwikkeling zelf der nijverheid, in te krimpen, ware eene economische ketterij begaan, daar dit nog meer de afzetwegen der voortbrengst zou verstoppen. De zoogezegde hooge loonen zijn dus altijd in werkelijkheid slechts een minimum van middels aan de werkersklas toegezegd en toegepast op nieuwe levensvoorwaarden. In een anderen zin kunnen wij, voor wat de vermindering der werkuren betreft, dezelfde opmerking maken.

Het mekanism heeft den arbeid gejaagder, gevaarlijker en lastiger gemaakt. In het belang zelf der opbrengst van de onderneming, moet de nijveraar rekening houden der weerstandskracht zijner werkers. Indien hij, overeenkomstig de eischen des vooruitgangs van het machienwezen, den arbeidsduur, onder dat oogpunt, heeft verminderd, dat beteekent niet, dat hij de arbeidsvoorwaarden zijner werkers verbeterde: hij heeft ze eenvoudig aan de nieuwe noodwendigheden der uitbating aangepast!

Wat men hier nog dient te weten, is of de patroon bevoegdheidshalve is verzekerd, in welke mate de aan zijnen dienst onderworpen werkkrachten kunnen worden gebezigd. En nog eens werd het vraagstuk door de «Overeenkomst» opgelost. Voor het overige, het onderscheid, dat het wederantwoord der patroons maakt, tusschen hands- en geestes werklieden is geheel schijnbaar. Wij sluiten uit onzen strijd hoegenaamd de geestes werklieden niet. Wat de vrije beroepen betreft, zij blijven, door hun aard zelf, buiten het debat.

* * *

Het wederantwoord der patroons maakt er ons eene grief van, waar wij beweren « dat men den arbeidsdag tot een strikt minsten term moeten verminderen, in staat de uitoefening te verzekeren eener voortbrengst, overeenkomstig de behoeften van het gemeenzaam leven». Het doel der voortbrengst is, volgens de patroons, « veel grooter en omvangrijker » : de kwestie is vooral de vreemde mededinging te overwinnen(!?)»

Waarachtig er zijn geen erger dooven dan die niet willen hooren.

Wanneer wij dit voorstel, betreffende de behoeften van het gemeenzaam leven, aanboden, stelden wij een algemeen princiep, en bedoelden de noodwendigheden van geheel de menschheid. En wij verstaan daarmede, dat het, door al de volkeren, na te jagen doel is, er toe te komen voort te brengen voor het onderhoud aller menschen, van hen slechts eene minimum inspanning vragende, met de eischen zulker voortbrengst overeenstemmende.

Dit wil zeggen : de intensiteit van den arbeid, naarmate de mogelijkheid, steeds verminderen, in een woord, den vooruitgang der voortbrengst te laten dienen ten profijte van allen, in plaats, zooals nu, te laten opslorpen ten baté van individueel belang.

Waarlijk het is vermakelijk ons te hooren uitmaken, dat wij de voortbrengst «ten onzent» willen verminderen tot het strikt noodige van het gemeenzaam leven der Vervietois.

(Slot volgt.)

****

LEEST EN VERSPREIDT « VOORUIT »

****

ganisaties, noodzakelijker zullen zijn dan voor den oorlog, niet alleen om nieuwe verbeteringen af te persen, maar eveneens om te beletten, dat de Patroons het rad terug draaien, en het aanstekelijk voorbeeld volgen van hunne collega's hier bedoeld.

Zwartzienden koesteren vrees voor verbrokkeling der arbeiderseenheid, door den huidige broederkrijg: wij integendeel, die hier leven en strijden in een der duistere spelonken van Arm Vlaanderen, verwachten integendeel, dat eens de bloedgordijn, die de beschaving en de menschheid bezoedelt, opgetrokken, vaneen gerukt, door den internationalen drang naar eene duurzame wereldvrede, gelouterd door de verschrikkelijke rampen die het troffen, het proletariaat helderziende en meer bewust dan voorheen, maar dichter aaneengesloten, beslister en hardnekkiger ten strijde zal tegen tegen al wie zijne bevrijding in den weg loopt!

JOS. COOLE.

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen en in 't Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen :

Uit Duitsche bron

GROOT HOOFDKWARTIER, 18-12-15 :

Westelijk oorlogsterrein.

Geene wezenlijke gebeurtenissen.

Op Metz werd een vijandelijke vliegersaanval uitgevoerd, bij welken het Stadsmuseum zwaar beschadigd, doch geene andere schade aangericht werd.

Oostelijk oorlogsterrein.

Het aantal der tusschen Narosz- en Miadrivil-meer ingebrachte gevangenen is op 2 officieren en 235 man verhoogd.

De toestand is op 't gansche front onveranderd. Er hadden slechts kleine patroeljegevechten plaats.

Balkan-oorlogsterrein.

Bij den strijd om Bojelopolje werden in 't total 1950 man, waaronder een gering aantal Montenegrijnen gevangen genomen.

Het gebied noordoostelijk der Tara, afwaarts van Mojkovac, is van den vijand gezuiverd. Den Oostenrijksch-Hongaarsche troepen zijn bij de gunstige gevechten in de laatste vijf dagen in deze streek 13.500 gevangenen in handen gevallen.

Opperste Legerbestuur.

Uit Fransche bron

PARIJS, 18 December. (Havas.) (Officieel): De bedrijvigheid der Duitsche artillerie is in den loop van den nacht aan het front van de zee tot de Vogezen zwak geweest. De Fransche batterijen hebben overal doeltreffend geantwoord, vooral tusschen Oise en Aisne, waar onze loopgraafkanonnen bij Quennevières een Duitsche munitiebergplaats in de lucht hebben doen springen.

Kanonnades en mijngevechten op onderscheidene punten van het front hebben opnieuw schade toegebracht aan de Duitsche verdedigingswerken.

Uit Engelsche bron

LONDEN, 18 December. (Reuter). Het Britsche hoofdkwartier meldt: Vannacht heeft de vijand ten Zuidoosten van Ypren een mijn tot ontploffing gebracht. Onze bommenwerpers echter bezetten den krater en verdreven den vijand. Ten Zuiden van Meessen (Messines) hebben wij een vijandelijke schans genomen. Onze vliegtuigen hebben Hervilly aangevallen.

Vandaag zijn artillerie- en bommengevechten bij Ypren geleverd.

* * *

De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 18 Dec. : In Tirol wezen onze troepen noordelijk van het Suganadal meerdere vijandelijke aanvallen op Gallo af. In 't Flitscher bekken werden de Italianen weer in een van hunne voorste stellingen overvallen.

Görz stond voorbijgaand onder zwaar vuur.

Uit Italiaansche bron

ROME, 18-12-5 (Officieel): In het Concidal hebben de batterijen van de Lardarogroep het vuur geopend op de stellingen van den Monte Vies, die kort geleden door ons veroverd en reeds sterk bezet werden.

Gisteren was haar optreden hardnekkig gericht tegen Loppio, in het dal van de Camerasbeek (Etsch) en tegen de steden en vlekken die om de hellingen van den Corso Goriziano, van Graduca naar Monfalcone, heen liggen. Ons geschut beantwoordde het vijandelijke geschut krachtig en trof ook op marsch zijnde troepen en trein-colonnes.

Een eskader onzer vliegtuigen heeft gisteren een tocht volbracht boven het Chiaponvano-dal (Idria) en bommen geworpen.

De vijand heeft de hevige beschieting voortgezet, vooral met zijn kanonnen van verre draagkracht.

Onze artillerie heeft geantwoord. (Wij hebben Gorz gebombardeerd.

* * *

Aan de Russisch-Poolsche-Galicische grens

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 18 Dec. : Onveranderd rust. De Russen beweerden in hun dagbericht van 15 Dec., dat hunne kavallerie bij Uscieczko, aan den Dnjestr, op Oostenrijksch-Hongaarsche verkenners in Rusissche uniformen gebotst was. Van deze mededeeling is geen woord waar. Wij gebruiken dergelijke verwerpelijke middels niet.

* * *

De oorlog op den Balkan

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 18 Dec. : De streek zuidoostelijk van Bjelopolje werd van den vijand gezuiverd. Het getal der bij de inname dezer stad in handen gevallen gevangenen wies op 1950. Een onzer divisies bracht in Noord-Oost Montenegro in de laatste vier strijddagen in 't totaal 13.500 gevangenen in.

Uit Fransche bron

PARIJS, 18 December. (Havas). Officieele mededeeling:

Niets nieuws van ons leger in het Oosten. De Bulgaren ijn de Griekse grens niet overgetrokken.

Uit Engelsche bron

LONDEN, 18 December. (Reuter): De «Daily Chronicle» verneemt uit Athene, dat drie duitsche divisies te Stroemitsa zijn gerapporteerd. Een vierde is Oostwaarts gedirigeerd.

De belangstelling van het publiek is verdeeld tusschen de aanstaande verkiezingen en de mogelijkheid van gewichtige gebeurtenissen aan de grens. Het is waarschijnlijk, dat de oorlogvoerenden stilzwijgend een wapenstilstand zijn overeengekomen tot op zijn minst den volgenden Zondag, om de Grieken in staat te stellen (voor zoover zij in het operatiegebied zijn) hun kiesplicht te vervullen.

* * *

OP ZEE

Op eene mijn geloopen

LONDEN, 18 December. (Reuter.): Lloyd's meldt dat de treiler «Yarmouth» uit Grimbsy» als verloren wordt beschouwd. Hij was den 8e November uitgevaren. Men denkt dat hij op een mijn is geloopen en dat de bemanning van negen koppen verdronken is.

Gezonken

De trawler «Cassiopeia» uit Grimsby wordt als verloren beschouwd. Sedert 6e Nov. is er niets van gehoord. De bemanning bestond uit 9 koppen.

Vrijgelaten

Het Zweedsche s.s. «Capella» en 't Noorsche «Eir», die door de Duitschers waren opgebracht, zijn vrijgelaten, het eerste na storting van een som gelijkstaande met de waarde van het schip, het tweede na lossing van een deel der lading.

Een «Reliefboot» op eene mijn geloopen

Men seint uit Rotterdam: De «Reliefboot «Levenpool», van New-York naar Roterdam bestemd, is in het Kanaal op een mijn geloopen en gezonken.

De bemanning is door een Engelsche kruiser gered.

In het Buitenland

In Duitschland

Het nieuwe Duitsche oorlogskrediet

BERLIJN, 18 December. (Wolff). De aanvullingsbegrooting, die den rijkskanselier machtigt tien milliard mark bij wege van krediet vlottend te maken, is vanavond in de centrale commissie van den Rijksdag eenstemmig aangenomen.

* * *

In Nederland

Kerstfeest voor de Belgische kinderen

De belgische school zal in Den Haag een Kerstdagfeest inrichten voor al de belgische kinderen. Er zal een groote Kerstboom zijn en belgische letterkundigen hebben hunne medewerking beloofd.

In Zwitserland

Herdenkingsfeest

Ter gelegenheid van het Morgartenfeest, ter herinnering aan den Zwitserschen vrijheidsoorlog, 600 jaren geleden, zijn twee Zwitsersche herinneringsbriefkaarten uitgegeven. De kaarten, beide van 5 centiemen, worden voor 20 centiemen verkocht De meerdere opbrengst is voor weldadige doeleinden.

* * *

In Frankrijk

Bij de Fransche katholieken

In de Fransche katholieke wereld heeft het eenigszins bevreemding gewekt, dat de Fransche minister Denys Cochin gedurende zijn oponthoud te Rome geen bezoek bij den Paus heeft gebracht, ondanks zijn nauwe betrekkingen tot de katholieke partij in Frankrijk.

Denys Cochin heeft in de «Matin» als reden aangegeven, dat hij in een officieele zending te Rome is geweest en dat hij rekening heeft moeten houden met de breuk der betrekkingen tusschen Frankrijk en de Curie.

Evenals de «Croix» keurt ook de «Action française» deze houding af.

Het laatste blad maakt er opmerkzaam op, dat de rechterzijde tegen de opneming van Denys Cochin in het ministrie Briand is geweest en herinnert er aan, dat de afgevaardigde Delahaye dit openlijk heeft bestatigd.

* * *

In Engeland

Wat na den oorlog ?

Gelijk wij reeds met een enkel woord hebben vermeld, heeft het Engelsche Hooger-huis zich bezig gehouden met de vraag, hoe na den oorlog weer orde in het maatschappelijke leven te brengen.

Lord Parker voorzag groote moeilijkheden om werk te vinden voor de ontslagen soldaten en de arbeiders en arbeidsters in overbodig geworden bedrijven, met name de munitiefabrieken. Hij stelde onder andere voor, samenwerking met de koloniale regeeringen te zoeken voor landverhuizing. Misschien het lastigt, zei hij, is de vraag wat te doen met de vrouwen, die in de bedrijven mannen hebben vervangen. Hij dacht niet dat men ze convoudig in hun voormaligen staat van leven kon laten terugkeeren.

Ook zou hij het ernstig in overweging genomen willen zien, om de bedrijven aan te houden of in te richten die voorbrengen wat Engeland tot nog toe uit het buitenland moet hebben; bijvoorbeeld groote wapen- en munitiefabrieken. Zoo noodig moest ter bescherming van die bedrijven de vrijhandel worden opgegeven.

Lord Crewe zei namens de regeering, dat een commissie van ambtenaren al ruim een jaar bezig is, te overwegen wat er met de ontslagen soldaten moet gebeuren. Land verhuizing, ... ja, hoe treurig het zou zijn, het zou noodig kunnen zijn. Te zorgen, dat Engeland voortaan in eigen behoeften zou kunnen voorzien, zou ondoenlijk zijn. De instelling van een Engelsch Krupp zou zeker niet in de gunst van het Engelsche volk vallen.

Er zullen inderdaad moeilijke kwesties op te lossen zijn. Zoo met ongeveer drie millioen mannen en vrouwen, die nu met oorlogswerk bezig zijn. Alles zou van te voren overwogen en bestudeerd worden, al zijn er maar weinigen, die op een plotseling of althans spoedig einde van den oorlog rekenen.

Lord Newton, ook minister, merkte onder andere op, dat na de oorlog de demobilisatie geleidelijk zou gaan. De ontslagen soldaten zouden ongeveer vier weken volle soldij krijgen en reiskosten naar hun woonplaats; dan krijgen zij nog pensioen en een polis tegen werkeloosheid voor een jaar. Verder zullen ze geholpen worden om werk te vinden.

Minister Lord Landsdowne merkte nog op, dat het hem grieven zou als veel vrouwen, vooral echtgenooten en moeders, in de fabrieken zouden blijven.

Het Suez-kanaal

LONDEN, 18 December. (Reuter.) De «Daily-Telegraph» verneemt uit Rome: De Engelsche scheepvaartmaatschappijen die het Suez-kanaal gebruiken, hebben, ofschoon verscheidene reeders zeiden dat de zaak nog in overweging was, besloten hun schepen om de Kaap te laten varen.

LONDEN, 18 December. (Part.) De «Times» zegt dat de Londensche kolenhandelaars de officieele rden, die wordt opgegeven voor het besluit van de Nederlandsche scheepvaartmaatschappijen om hun schepen om de Kaap te laten varen, niet goed begrijpen. Zij zeggen, dat, ofschoon de prijs hoog is, er volop kolen te Port Said en in de stations aan de Middellandsche Zee te krijgen zijn.

In de volgende maand zal de prijs te Port Said 85 shillings of 90 shillings per ton zijn tegen 25 of 26 shillings voor den oorlog. Nu er echter zoovele schepen door de regeering zijn opgevorderd die in gewone tijden den weg door het Suez-kanaal namen, en de Duitsche schepen niet in de vaart zijn, zijn de reserve-voorraden aan steenkolen zeer groot.

Verder zijn de Nederlandsche stoomschepen gewoon om te Sabang kolen van Sumatra, enz., in te nemen en hebben zij te Port Said of in de havens van de Middellandsche Zee slechts betrekkelijk kleine voorraden noodig. In elk geval zou de besparing op kolen doordat men de route om de Kaap neemt (bunkerkolen zijn in Natal betrekkelijk goedkoop) niet in aanmerking komen tegenover de kosten van de verlenging van de reis met 12 of 14 dagen.

Van de zijde van de directie van den Rotterdamschen Lloyd is verklaard, dat alleen de telegrammen over het aanspreken van de kolenreserves en het in verband daarmede dreigende gebrek aan kolen in de stations op den tot nog toe gevolgden weg naar Indië oorzaak zijn geweest van het bekende besluit. Er was geen andere oorzaak, ook geen politieke.

Volgens een telegram uit Rome aan de «Daily Telegraph» hebben engelsche scheepvaartmaatschappijen hetzelfde besloten.

* * *

Op den Balkan

Overlevering

LONDEN, 18 December. (Reuter): De «Morning Post» verneemt uit Athene: De Bulgaarsche gezant heeft in een gesprek met een journalist gezegd, dat Gevgeli en Doiran aan Griekenland overgeleverd zullen worden.

Uit Rome : eldde hetzelfde blad, dat de Bulgaren op 24 K. M. van Durazzo gemeld zijn.

De toestand aan de Grieksche grens

LONDEN, 18 December (Part.) Uit Rome wordt aan de «Daily Telegraph» geseind, onder dagteekening van woensdag, 7 u. 15 namiddag :

Berichten uit Duitsche bron geven aanleiding tot de veronderstelling dat aan de Oostenrijksche, Bulgaarsche en Duitsche troepen orders zijn gegeven om alleen dan over de Grieksche grens te trekken, wanneer de Engelsch-Fransche troepen hun offensief hervatten en opnieuw het oud-Servisch grondgebied of Bulgaarsch gebied binnenvallen.

De «Noon Asty» meldt dat de Bulgaarsche regeering haar belofte, reeds door Radoslawof afgelegd, dat Bulgarije Doiran, Gevgeli en andere distrikten aan Griekenland zal afstaan, heeft hernieuwd.

ATHENE, 18 December (Reuter) : De minister-president heeft een langdurig onderhoud met den minister van oorlog en den chef van den generalen staf gehad over den toestand in Macedonië. Naar men vernoemt, was het voornaamste punt van bespreking het bericht van een onzijdige zone, zich uitstrekkende van Monastir tot Gevgeli en de ontruiming van Kenali door de Bulgaren.

In regeeringskringen acht men een Duitschen inval op Grieksch gebied vooralsnog niet waarschijnlijk, althans niet voordat zulk een maatregel onvermijdelijk zou zijn.

Griekenland en de entente

LONDEN, 18 December. (Reuter.): In het Lagerhuis heeft lord Robert Cecil in antwoord op een vraag gezegd, dat het 't eerste oogmerk der Ententemogendheden is, de militaire positie te Saloniki te regelen en Bulgarije en den centralen mogendheden te beletten eenige controle, rechtreeks of onrechtstreeks, over Saloniki uit te oefenen. Dit strookt — aldus Cecil — naar wij meenen ook met de wenschen van Griekenland. De onderhandelingen worden met voortvarendheid voortgezet en de Engelsche regeering hoopt dat ze binnenkort tot een bevredigenden uitslag zullen leiden. Het is op 't oogenblik niet mogelijk er meer van te zeggen.

Logenstraffing

De correspondent van de «Matin» te Athene logenstraft de berichten over een demobilisatie van het Grieksche leger.

In Montenegro

Het Servische legor

LONDEN, 18 December. (Part.): Uit Rome aan de «Daily Telegraph»:

De toestand van het Servisch leger in Albanië blijft zich verbeteren. De Servische troepen hebben zich niet opgehouden in Montenegro, doch zijn er alleen doorgetrokken om Albaneesch gebied te bereiken. Drie Servische legers van omstreeks 150.000 man bevinden zich tusschen Skoetari, Durazzo en Elbassan. Nog een 50.000 man zijn in Zuid-Albanië. De Bulgaren zijn niet over de Albaneesche grens getrokken.

Het lot der Servische vluchtelingen

LONDEN, 18 December. (Part.) Uit Rome aan de «Daily Telegraph»: Blijkens telegrammen uit Durazzo is de toestand der Servische vluchtelingen in Albanië hartverscheurend. Eenige honderduizenden vrouwen en kinderen zijn geheel verstoken van voedsel en het land kan in hun nood niet voorzien.

De Amerikaansche regeering heeft haar gezant te Rome opgeragen om alle beschikbare stoomschepen gereed te maken, ten einde hulp aan de Servische vluchtelingen te zenden en hen op kosten van Amerika naar Italië over te brengen. Het is echter ontzaglijk moeilijk schepen te krijgen.

* * *

Vereenigde Staten

De reservekracht der wereld

President Wilson heeft te Columbus het woord gevoerd en onder meer gezegd: «Het ziet er naar uit, alsof wij na den oorlog de reservekracht van de wereld moeten zijn, voor zoover het financieele en economische macht betreft. Het ziet er naar uit, alsof in de dagen van wederopbouw, die er in Europa te wachten zijn, wij allerlei dingen zullen moeten doen, die tot dusver door Europeesche middelen zijn tot stand gebracht.»

In het verdere verloop van zijn redevoering kwam Wilsen over den vrede te spreken en zeide: «Ik geloof dat de denkende menschen van elk land er op zullen aandringen, dat er, wanneer wij vrede krijgen, waarborgen moeten zijn dat het een blijvende vrede zal zijn en dat rechtvaardigheid daarbij boven macht zal gaan. Ik geloof dat Amerika, wanneer het een vriendschappelijke houding tegenover de geheele wereld bewaart, het voorrecht kan hebben om in een of anderen vorm de bemiddelende invloed te zijn om deze dingen tot stand te brengen. Ik spreek nu niet over regeeringsbemiddeling, maar over geestelijke bemiddeling.»

* * *

In Marokko

Het postwezen

Tusschen de Fransche en Spaansche regeering is eene overeenkomst gesloten tot regeling van het postwezen in Marokko.

Volgens die regeling zullen in de Fransche zone de Spaansche postkantoren en in de Spaansche zone de Fransche postkantoren opgeheven worden, zoodat — afgezien van de Engelsche postkantoren, die voorloopig nog blijven — in de Fransche zone alleen Fransche en in de Spaansche alleen Spaansche postkantoren zullen bestaan. De nieuwe regeling heeft geen verandering in het portotarief ten gevolge gehad.

* * *

In Brazilië

Het verkeerswezen

In Brazilië is geopend het traject Itapura (Sao Paulo) over de Parana-rivier naar Corumba (Mato Grosso) als voortzetting van de spoorlijn Sao Paulo-Baurie-Itapura, evenals van het traject Araguary (in den staat Minas Geraës) over de Paranaryba-rivier naar Roncador (Goyaz).

Dit traject verkort het verkeer tusschen Mato Grosso en Rio de Janeiro met twee weken. Het is de eerste spoorlijn die den staat Goyaz doorkruist. Beide verkeersaderen dragen veel bij tot ontsluiting van de beide minst gecultiveerde Staten van Brazilië en ter vergemakkelijking van den afzet hunner uitvoerproducten (vee, huiden, gummi, enz.)

* * *

In Egypte

De expeditie tegen Egypte

SALONIKI, 18 December. (Havas.): Hier is bericht ontvangen dat maarschalk von der Goltz zal worden benoemd tot bevelhebber van het expeditieleger naar Egypte.

Gevechten aan de westelijke grens van Egypte

KAIRO, ongedateerd. (Reuter.): Officieel bericht. Aan de Westelijke grens heeft den 13den December weder een ontmoeting plaats gehad. De Britsche strijdkrachten ontmoetten 1200 Arabieren (voorzien van kanonnen en machinegeweren) 4 mijlen ten Westen van Matroeh. De vijand viel met kracht aan, maar werd teruggeslagen.

In België

TE GENT

Landbouwersbelangen

In de zitting van vrijdag in 't «Landbouwershuis, te Gent, onder voorzitterschap van den heer volksvertegenwoordiger Maenhout, sprak men over de Bevoorrading.

Het Nationaal Voedingskomiteit van Brussel drukt er nogmaals op dat de landbouwers die weigeren de noodige hoeveelheden tarwe of rogge te leveren van alle bedeeling moeten uitgesloten blijven.

Ook wordt het aan de plaatselijke komiteiten streng verboden meer te vragen dan noodig is voor de bevolking en mag het niet meer gebeuren dat waren aan andere komiteiten voortverkocht worden. De waren van het Nationaal Voedingskomiteit dienen uitsluitelijk voor de Belgische burgerlijke bevolking en mogen niet in den handel komen.

MAIS. — Het millioen kilo beschikbaar maïs zal in twee weken verdeeld worden uitsluitelijk onder de landbouwers in evenredigheid van 't getal koppen vee, paarden en zwijnen. Alléén dan mag men de kiekens met maïs voederen als er voor vee en paarden genoeg is.

Elkeen wordt verzocht mede te helpen aan de beteugeling der misbruiken door ze met oprechtheid en juiste gegevens kenbaar te maken.

GRUIS, MAIS, MAISKOEKEN, GEBROKEN MAIS VOOR HOENDERS kof MAISVOEDERMEEL. — Er zijn beschikbaar 450 duizend kilo gruis aan 25 fr. de honderd kilo, 550 duizend kilo maïs, 450 zakken maïs van 80 kilo ieder, 4000 zakken gebroken maïs van 100 kilo en 250 zakken maïsvoedermeel van 80 kilo ieder.

	Gruis kilogr.	Maïs kilogr.	Maiskoeken zakken	Gebroken maïs (zakk.)	Maïsvoedermeel (zakk.)
Aalst	49.500	60.500	46	410	26
Denderm.	20.250	24.750	19	170	10
Eecloo	47.250	57.750	45	400	25
Gent en voors.	45.000	55.000	43	380	24
Gent-Buiten	74.250	90.750	70	620	39
Geeraardsb.	31.500	38.50	29	260	17
Lokeren	20.250	24.750	19	170	10
Ronse	13.500	16.500	12	110	7
Wetteren	18.000	22.000	16	140	9
Zele-Hamme	22.500	27.500	21	190	12
Beernem	20.250	24.750	19	170	10
Roeselare					
Torhout	68.250	68.750	54	480	30
Thielt					

Voor de bestellingen, uiterlijk tot den 20 December. Voor 't afhalen is er tijd tot laatste tot den 27 derzelfde maand.

HOOGSTPRIJZEN. — Het provinciaal Komiteit heeft de volgende hoogstprijzen vastgesteld voor den verkoop aan de verbruikers. Per kilogram:

Gebrande koffie, fr. 2,70; smout fr. 1,60; spek fr. 2,20; gruis 28 fr. de 100 kilo; hommy voor de hoenders 35 fr. de 100 kilo; maiskoeken 34 fr. de 100 kilo; maïsvoedermeel 24 fr. de 100 kilo; maïs 35 fr. de 10 kilo.

Dit wil zeggen dat de plaatselijke komiteiten geene hoogere prijzen mogen vragen.

KLACHTEN. — Verleden week

week werden hier in het openbaar klachten gedaan. Daarop laat de Burgemeester van Bassevelde weten dat de persoon die hier zegde dat er op die céne gemeente 200,000 kilo patatten lagen en hij ze niet mocht uitvoeren, effenop onwaarheden heeft verteld.

AARDAPPELS. — Uit-Oost-Pruisen zullen er denkelijk groote hoeveelheden patatten worden toegezonden. Wie beendermeel verlangt, kan het bij ons bekomen. Voor den ammoniak sulfaat worden geen lijsten meer aangenomen.

De prijzen van 't patatten-plantgoed zijn nog niet gekend.

Stedelijk Werk der Voeding

(Verslag over de maand November, tot den 27, 1915)

ALGEMEENE UITGAVEN
(sedert 13 Oogst 1914)

Aankoop van waren: rijst, boonen, erwten, hominy, maisvlokken, brood, aardappelen, groenten, zout, bestuurkosten	fr. 1.595.282,40	
Vleesch (versch en gezouten)	453.930,95	
		2.049.213,35

ONTVANGSTEN

a) Opbrengst v/s verkoop der bloem v/s Colchester	77.596,80	
b) Leveringen aan 't Groen Kruis	99.092,83	
c) Id. Geel Kruis	173,00	
d) Inschrijvingslijsten en giften	609.221,81	
e) Wek. toelage Prov. Com. voor Hulp en Voeding	400.000,00	
		1.186 '84,44
Meer uitgaven dan ontvangsten	fr.	863.128,91

In magazijn blijven waren (rijst, boonen, zout, gezouten rundvleesch en groeten) voor eene waarde van ongeveer 29.300 fr.

Het getal rantsoenen (laatste week November) bedroeg 22.600, zijnde 11.300 liters, dit is 2275 liters méér dan 't getal van einde October, hetwelk 9025 liters bedroeg.

Getal rantsoenen op 't eind van elke week van November: 6 Nov. 20.400; 13 Nov. 21.100; 20 Nov. 22.000; 27 Nov. 22.600.

Het nieuw onderstandsbarema is op 31 October in voege getreden. Het behelst ook het uitdeelen van brood aan de gezinnen, welke, volgens hun inkomen, maar recht hebben op eene hoeveelheid soep, minder dan 1/4 liter per familielid.

Er werd uitgedeeld (onder vorm van broodpenningen van 1 kgr.): op 30 Oct. 4329; 6 Nov. 4583; 13 Nov. 4775; 20 Nov. 4959.

Getal ondersteunde gezinnen (einde November): 12.060; aan 3 à 4 personen per familie is 't getal ondersteunden (volwassen en kinderen) ongeveer 42.200.

Gemiddelde prijs per rantsoen van November (laatste week) fr. 0,205, zijnde 1/2 centiem méér dan de laatste week van October.

De Econoom,
December 1915. Fr. DE COSTER.

* * *

Te Mechelen

DE OPENBARE DIENSTEN

De toestand in onze stad en elders

I

Over den toestand der stadswerklieden, politiemannen en bijgevoegde burgerlijke politieagenten, beambten en onderwijzend personeel namen wij inlichtingen voor Antwerpen, Brussel, Gent, Leuven en Vilvoorden.

Niet alleen is het voor de betrokkenen belangrijk om weten hoe hunne ambtsbroeders het stellen, maar dat is het ook voor de bevolking.

De jaarlijksche begrooting van Mechelen voor het jaar 1915 voorzag voor al de openbare diensten eene vermindering van 50 % op de jaarwedden en loonen en iedereen werd dus aan half loon betaald.

De begrooting voor het jaar 1914, dus voor den oorlog, bevatte de noodige kredieten voor de volledige loonen: gemeentesecretaris 5.000 fr., stadsontvanger 4.500 fr., stadhuisbeambten 62,000 fr., hoofdcommissaris 4800 fr., politie-inspekteurs en agenten 128,000 fr., stadsingenieur, 5.000 fr., Stedelijke werklieden 46.000 fr., onderwijzend personeel (wedden en woonstvergoedingen) voor jongensscholen 128.150 fr., voor meisjesscholen 89.700 fr., voor bewaarscholen 30.500 fr., waarin begrepen is de subsidiën van Provintie en Staat.

Over enkele maanden is in de betaling verandering gebracht en dit op de volgende manier:

Einde Augustus 1914 toen Mechelen door de krijgsverrichtingen ontruimd werd, behield de stad, van dien datum tot aan nieuwjaar, de voor uitbetaling van loonen beschikbare sommen der personen die niet in dienst terug waren getreden.

In sommige diensten was dat een nogal aanzienlijk krediet; van de daarvan overgehoudene sommen nu, mag, in eiken afzonderlijken dienst, het personeel daarover beschikken tot aanvulling van hun loon, dat maximum tot aan de 2/3 van hun normaal loon kan komen. Dat was mogelijk in diensten waar er verschillende leden van het personeel ontbraken (zooals bij de beambten, onderwijzend personeel, en politiekorps). Doch waar de dienst maar één persoon geldt kon daarvan geen spraak zijn. Zoo b. v. ontvanger, secretaris, hoofdcommissaris, ontvanger, ingenieur, enz steeds halve wedde.

Het hoogergeneemd personeel genoot vroeger van het algemeen Comiteit den steun van brood, iets wat, heden op de stadsrekening is gebracht.

Voor de gewone stadswerklieden is de toestand aldus: gewoon werk: half loon, brood en soep van 't comiteit (wat 1.25 fr. per persoon en per week bedraagt).

Zoo geniet een gehuwd stadswerkman met 1 kind, die 18 fr. loon won. 9 fr. (half loon), onderstand van 3 personen aan 1.25 frank of 12 75 fr. Voor deze kategorie dus is de vermindering nogal van betoekenis, daar het leven zoo schrikkelijk duur is.

Deze toestand is nu nog voor December veranderd: de werkers zullen hun volle loon genieten; brood en soep valt dan weg. Voor de bijgevoegde burgerlijke politieagenten (we bedoelen diegenen die aan de bruggen en stadspoorten staan om van alle voertuigen en inzittenden een inkomtaks te ontvangen) is de toestand ook niet rooskleurig.

Deze ontvangen op de algemeene ingekomen som eene vergoeding van 15 %, wat wekelijks zoo wat rond de 5 fr. uitmaakt. Zij genieten eveneens den gewonen steun van het Comiteit.

Het onderwijzend personeel is er niet beter aan toe.

In October 1914 genoten zij 1/3 der oude wedde, wat in November en December 1914 en gedurende de drie eerste maanden van 1915 klom tot de helft der oude wedde. In Maart bij de opmaking der begrooting kende men nogmaals de helft der wedde toe. De overschot der wedden der afwezigen werd precies zooals in de andere diensten onder de aanwezigen verdeeld en zoo kwamen deze ongelijks tot de 2/3 hunner oude wedde.

De nieuwe schoolwet is van kracht van 1 Januari 1914; door deze wet is de jaarwedde van sommige onderwijskrachten merkelijk verhoogd.

Voorbeeld van een gehuwd onderwijzer met 12 jaren dienst:

Oude wet: minimumloon	fr. 1200
Drij-vierjaarlijksche verhoogingen	fr. 300
Samen	fr. 1500
Nieuwe wet: Minimumloon	fr. 1200
Zes tweejaarlijksche verhoogingen	fr. 600
300 fr. woonstvergoeding (verdubbeld voor gehuwden)	fr. 600
Samen	fr. 2400

Dat leidde er toe dat op 1 December 1915 sommige onderwijskrachten van 900 fr. tot 3000 fr. achterstallige wedde van de stad te goed hadden.

De gevolgen bleven niet uit:

Reeds werd een onderwijzer rechterlijk vervolgd om zijne huishuur te betalen; het Stadsbestuur was hem eene som van 1760 fr. verschuldigd!

In September l.l. werd 80 fr. aan beambten en agenten uitbetaald; de onderwijzers kregen integendeel eenen bon: goed voor 80 fr. steenkolen.

In Februari vroegen de leden van het onderwijzend personeel hun te-goed van wedde, en als antwoord ontvingen zij brood van het Steuncomiteit!!!...

In andere plaatselijkheden steunt het stadspersoneel de liefdadige instellingen; in Mechelen zijn het de liefdadig instellingen die de stadsbeambten ondersteunen!

(Slot volgt.) H. Holemans.

* * *

Te Leuven

DE VOORDRACHT PAUL LEBRUN

Voor eene stampvolle zaal heeft de voordracht van den heer Paul Lebrun, bestuurder van het Conservatorium van Leuven, in de feestzaal van het lokaal « De Proletaar » plaats gegrepen.

Het onderwerp: *Het Oude Nederlandsche Volkslied*, was best geschikt om het publiek onzer Volksvoordrachten, welke meestal uit werklieden bestaat, belang in te boezemen. Het was dan ook met eene godsdienstige stilte dat de meer dan duizend toehoorders de geschiedenis van een aantal oude volksliederen, dagteekend uit verschillige eeuwen en op eene klare en gemakkelijk te begrijpen wijze voorgedragen door den heer Paul Lebrun, met aandacht volgden.

Na de toehoorders dus op voorhand in kennis gebracht te hebben met een aantal dezer liederen, plaatste de spreker zich aan het klavier, om zijne voordracht te laten volgen door eene zanguitvoering van verschillige dezer volksliederen, waarvoor de heer *Semester Vanderheyden*, de welgekende leeraar van zang aan de Muziekschool van Leuven, zijne welwillende medewerking had verleend.

De roem van M. Vanderheyden als zanger is reeds zoo dikwijls en welverdiend gemaakt, en dit door personen die er me meer kennis van zaken kunnen over spreken dan dat wij er hier zouden bij stilstaan. Zeggen wij alleenlijk dat het publiek om zoo te zeggen aan zijne lippen hing en na het eindigen van elk lied hem luidruchtig toejuichte. En elk zijner voorgedragen liedjes heeft het publiek begrepen, gevoeld en medegeleefd. Wij willen in geene bijzonderheden treden nopens de liedjes, allen waren schoon. Het oude klaaglied, minnelied of schertslied, naar gelang het voorkwam, werd met het meeste gevoel en zuiverheid voorgedragen.

Voorzeker hebben de toehoorders een heerlijken avondstond doorgebracht en tezelvertijd hunne kennissen op gebied van het oude volkslied onschatbaar vermeerderd.

In naam van de Arbeiderspartij brengen wij eene openbare hulde aan de heeren *Paul Lebrun* en *Semester Vanderheyden*, voor hunne welwillende en hooggewaardeerde medehulp aan ons pogen tot volksontwikkeling en verzekeren hun de achting en erkentelijkheid van het « kleine volk » van Leuven.

Ontegensprekelijk blijft de avondstond Paul Lebrun-Semester Vanderheyden als een der pareltjes onzer Volksvoordrachten in ieders geheugen.

PATATTENKWESTIE

Reeds van over twee maanden hadden wij de aandacht van de bevoegde overheid op deze brandende kwestie geroepen en er op gewezen dat, de aardappel het bijzonderste voedsel zijnde van den arbeider, er alle middelen moesten aangewend worden om deze zoo goedkoop mogelijk ten koop te doen brengen en te beletten dat men door speculateurs uitgezogen werd.

Na onderhandeling met de bezettende militaire macht, schijnt er eene oplossing gevonden te zijn en zullen de aardappelen aangeslagen worden.

Reeds is de militaire macht, met medehulp der politie van Leuven, bezig de opeischingen in de gemeenten te doen en schijnen we gerust te mogen zijn over den prijs van dit onmisbaar levensvoedsel.

Zooveel te beter en beter laat dan nooit!

* * *

Te Aelbeke

OVER DEN WERKLOOZENSTEUN

In vorige briefwisselingen, raakten wij de kwestie der onderteekening reeds meermalen aan. Gezien de ongelijkheid die er bestaat komen wij er op terug.

Op onze gemeente zijn verschillende stelsels van ondersteuning, waarvan de toepassing de schreeuwendste onrechtvaardigheid huldigt, en 't poertje open laat om de lieve kinderen in te smeren.

Er zijn ondersteunden die enkel van 't Nationaal Komiteit trekken, andere van eerstgenoemd en van 't Plaatselijk Komiteit, nog andere die van twee eerstgenoemde komiteiten en van 't Weldadigheidsbureel.

Een gezin uit 6 personen bestaande die maar van 't Nationaal Komiteit geniet, zal 6.50 fr. per week ontvangen, terwijl dit zelfde gezin als het van de drie hoogergenoemde lichamen ondersteund wordt, 15 fr. zal ontvangen, terwijl het toch allen even ongelukkige werkloozen zijn.

Welke voorwaarden een gezin moet vervullen, om, ofwel naar van één komiteit of all. drie te genieten, weet hier bepaald niemand. En juist daar ligt 't gevaar voor 't praktiseeren van een kozijntjeswinkel.

De mistevredenheid en kritiek zijn algemeen, en we zullen wel de laatsten wezen om de werkeloozen ongelijk te geven, want 't is meer dan gegrond.

Op ons herhaald verzoek, om meer gelijkheid in de vergeeding te brengen, is door 't Gemeentebestuur nog geen gevolg gegeven; er zal toch iets meer gegeven worden, maar hoeveel en wanneer, weten wij niet. Wij vernemen ook dat de werklieden, die hun gerief aardappelen niet konden koopen dit van de gemeente zullen ontvangen, ook is er spraak kolen uit te deelen.

A la bonne heure, heeren, maar hoe vroeger hoe beter, want 't is hoogst noodig.

Camille Vaneckhout.

* * *

Te Deinze

LIEFDADIGHEIDSFEESTEN

ten voordeele der krijgsgevangenen van Deinze en Peteghem

Zaterdag 25 December (Kerstdag), Zondag 26 en Maandag 27 December, telkens om 2 1/2 ure, in de zaal van de HH. Hautekeete-Torck, Kortrijkstraat, 43, Tooneel- en Muziekfeest, gegeven door de Vereenigde Tooneel- en Muziekliefhebbers (sters) van Deinze, met de talentvolle medewerking van Mevr. Jeanne Gevaert-Steven, leerares aan 't Conservatorium van Gent, en Mej. Diana Declercq, 1ste prijs van 't zelfde gesticht.

Er zal opgevoerd worden: *Lijdensweg*, tooneelspel in 3 bedrijven, naar Philippi; *Prima Donna*, blijspel in 3 bedrijven, door Aug. Hendrikx.

Uit te voeren muziekstukken: 1. Fidelio, openingstuk van Beethoven; 2. Rêverie, Leon Nachtegaele; 3. Figaro's bruiloft, openingstuk, Mozart; 4. Middernachtzon, De Maele; 5. Pile d'argent, wals, Th. Lebrun; 6. Polka-Marsch, Badoux.

De prijzen der plaatsen zijn: Voorbehouden 3,00 fr.; eerste 1,50 fr.; tweede 0,50 fr.

Op dit oogenblik zijn bijna alle plaatsen genomen. Men spoede zich dus!

* * *

Arrondissement Dendermonde

Te Zele

WEERAL WAT VERBETERING

Ons vroegere schrijven over de mannen die de wacht moeten optrekken aan grensgebied van Zele om de uitvoer van 't graan te beletten is in acht genomen.

Nu moeten zij enkel 8 uren op de week wacht meer doen: 4 uren overdag en 4 uren 's nachts vroeger was het 6 uren op 24 uren.

Zij hebben nu ook al een mantel bekomen dien zij dan aan hun kameraden moeten afstaan die hen komen aflossen.

Ook hebben zij zich op vele plaatsen een huisje mogen maken van strooi en hout om zich te kunnen beschutten tegen regen en wind.

Bravo! Het is te hopen dat men de wachters nu nog eene kleine vergoeding zal bijgeven, want niemand zal betwisten dat zij voor dien goeden dienst enkel den onderstand van 't Comiteit verdienen.

Ook krijgen de werklieden-ondersteunden en behoeftigen alle 14 dagen een mand kolen (eitjes) van 30 à 35 kgr.

Zou er nu ook niet kunnen gezorgd worden dat er in den winkel van 't Comiteit wat meer spek, smout en koffie voorhanden is, om hun te bestellen, dan zou er ook zoovee gedrang niet zijn als nu.

Ook vragen wij dat er den spot niet gedreven worde met de arme menschen als zij daar moeten wachten in regen en wind.

Dat men dat maar zoo late, 't leven is al ter genoeg. Jan Prolo.

Te Denderbelle

Onbegrijpbaar is het dat katholieken of liberalen, die weleer onverzoenbare vijanden waren, nu hier met het werkvolk dat zich tot de Comiteiten moeten wenden, naar believen omspringen.

Hunne verbroedering strekt enkel om aan hunne knoeierijen den vrijen teugel te geven. Bewijzen daarvan ons menigvuldig schrijven, dat door die heeren nog niet kon terecht gewezen worden.

Eenmaal dachten sommige lieden op beternis te mogen rekenen. Onze « bladwijzen predikant » die teikenmale er eene kloezing op handen was, als door een electrische veer bewogen op stoel en tafel sprong en donderde op de klerikalen in de hoop de harten zijner toehoorders te winnen was in ons Comiteit opgenomen. Dan zegden sommige zijner volgelingen: « 't zal nu wel beteren, bij hem zal alles wel rechtvaardig moeten gaan ». IJdele woorden.

Hij bepaalt er zich bij eenige speciale vrienden te bevoordeeligen. In plaats van in de bres te springen om rechtvaardigheid te doen heerschen, heult hij met hen zooweleer zijnen papa als een kapoen bezongen.

Onze proletariers zien dat heel het boeltje « koekoek éénen zang » is.

De plata-kwestie, den verkoop van vet met 5 à 10 frilos, de mildheid met den domst, dit alles is ten hunnen nadeele en tot profijt van uwe uitverkorenen, dat wordt bewezen. Nu zij klaar zien bekennen zij zich vroeger te hebben laten misleiden! En nu het volk zijne ware vrienden kent, wees er van verzekerd, zal het in de toekomst weten wat het te doen heeft. Klopterop.

Te Baesrode

HET BLAD « VOORUIT » WINT VELD

Onze gemeente mag een der beste van ons arrondissement genoemd worden, waar het blad « Vooruit » goeden vooruitgang gemaakt heeft.

Baesrode is wel eene vrijzinnige gemeente, maar toch hadden wij er ons niet aan verwacht dat wij op een korten tijd zooveel lezers zouden gewonnen hebben. Dat strekt onzen wakkeren verkooper en velen onzer vrienden van Baesrode tot eer, zij die geen oogenblik ophouden lezers te winnen voor ons blad.

Onze beste propagandist is echter mijnheer de pastoor. Die laat geen enkelen zondag voorbij gaan zonder op « Vooruit » te donderen. Wij zijn er den heer pastoor dan ook dankbaar voor, dat er, door zijne predikatiën vele menschen « Vooruit » beginnen te lezen.

Wij zien ook dat bij vele werklieden en burgers de katholieke blaadjes aan de deur geworpen worden en dat « Vooruit » zijn plaatsvervanger wordt. Dit kan misschien pastoor's woede zijn: in alle geval wij zetten de vrienden van Baesrode aan het blad « Vooruit » voort te lezen en er goed propaganda voor te maken.

****

Almanak "Vooruit"

Van af Dinsdag is de
Almanak « Vooruit »
bij onze verkoopers te verkrijgen.
Prijs : 20 CENTIEMEN

****

FEUILLETON VAN « VOORUIT » (51

JULIE

DOOR

Robert BLATCHFORD

Vertaling van H. P.

— Ella, zei Julie, terwijl zij het ouderwetsche, lieve Duitsche dorp binnenwandelden, wees nu toch eens ernstig en vertel mij nu oprecht waarom ge met mijnheer Pieper zijt getrouwd?

Madame nam Julie's arm en met haar mooie gezicht vol lachjes en haar prachtige blauwe oogen schalks schitterend, antwoordde zij:

— O, gij ernstig Engelsch dametje — de waarheid is, dat ik Bruin getrouwd heb uit... uit liefde. Mijn lieve meid, ik was dol verliefd op den grooten, ruwen, ouden lieveling. Ik aanbid hem. De lompe greep van zijn sterke handen is voor mij de hemel. Oh, en de reuk van zijn sigaren! En het stampen van zijn dikke, zware laarzen! En dan als hij boos is! Oh, het is zoo aardig! Stap in, Julie. Oh, ge begrijpt er niets van. De dag zal wel komen dat ge een man zult uitlachen en hem aanbidden. Voor het oogenblik, mijn kleine Diana, waar ge toch aanleg hebt voor teekenen — waarom gaat ge niet naar huis, naar Engeland, om mooie schilderijtjes te maken van vijvers met een scheepje en een boom, of een dorpsplein met ganzen, of een koe, kniediep in de blauwe korenbloemen zeggend: Boe-boe, wat ben ik eenzaam sinds Toro dood is? Oh, Julie, Julie! Gij die zoo mooi zijt! Ge doet mij lachen!

Toen Julie in madame Pieper's appartementen kwam, vond zij twee brieven. Een droeg het Londensche posimerk en het adres was in het handschrift van Hanna Englisk. De andere was verzenden uit Straatsburg, waar Julie Guineagold was geweest, voordat de laatste naar Engeland vertrokken was. Julie opende Hannah's brief het eerst. Hij luidde als volgt:

Mijn lieve Julie,

Ge weet hoe aardig de meisjes zijn, en ik bèn een meisje, zoodat het u niet zal verwonderen te hooren dat ik met iemand ben gaan trouwen. Moeder was er eerst heelemaal van onderstebovenen, en pa zei dat hij altijd wel geweten had dat ik den een of anderen dag een verd... stomme streek zou uithalen, omdat het in het bloed zit. Dat is er misschien de reden van. Maar ik zeg dat het Jack is die de stomme streek heeft uitgehaald, door mij te trouwen. Jack is het slachtoffer en ik ben Mevrouw Barnes — Mevrouw John Elcome Barnes. En we gaan in Yarmouth wonen en gaan een sigarenwinkeltje beginnen. En hij is een erge lieve jongen; precies zoo een als ik naar heb uitgezien. En als het een meisje is, zullen wij haar Julie noemen. En moeder heeft een partijtje gegeven. En Jack heeft duizend frank opgespaard, heelemaal alleen. En we zijn op onze huwelijksreis, te Ramsgate, en het is wel lollig mevrouw Barnes genoemd te worden. Als ge weer thuis zijt, kom dan een langen tijd bij ons logeeren. En nu, bonjour voor het oogenblik, met beste groeten van ons beiden.

Uw liefhebbende
HANNAH BARNES.

P. S. Ik heb een gevoel als Romeo en Julia. Schrijf gauw.

— Daar gaat mijn lieve Hannah, zei Julie, met een zucht; nu heb ik niet één vriendin en Fantine heeft in twee maanden niet geschreven. Zij gaan trouwen en vergeten mij.

Julie opende de tweede enveloppe. Zij bevatte een brief en een telegram, aan haar gericht, aan het adres van Frau Schönfeld, Koenigsstrasse 18, Straatsburg.

Nog geheel vervuld van Hannah's geluk en haar eigen verlies, opende Julie het telegram en las:

« Meneer erg ziek. Kom dadelijk thuis.
ROSA. »

Toen Madame Pieper vijf minuten later het koele, beschaduwde vertrek binnentrad, vond zij Julie bij de sofa op de knieën liggen, haar hoofd bedolven in de kussens, haar armen uitgestrekt en haar handen verward in de gordijnen, waarvan zij er een van de roede boven het venster had afgerukt.

Op de vloer lag een geopende brief. Het schrift was groot en rond en Madame's oogen lazen oogenblikkelijk: « Lieve juffrouw Julie. Ik heb u zeer droevig nieuws te melden. Onze arme meester .. »

— Julie, riep Madame, Julie, mijn lieve meid, wat is er gebeurd?

Julie kreunde en rilde. Madame knielde naast haar neer en legde haar hand op Julie's gebogen hoofd.

— Mijn lieve, zeide zij, ge zijt ongelukkig. Wat is er?

— De brief, zei Julie snikkend. O, Ella, de brief.

Ella greep den brief en las. Meneer Guineagold was dood. Op weg naar Londen was hij een nacht te Dover overgebleven. Den volgenden morgen ging hij aan het strand een wandeling doen. Een man, die in een roeibootje uitgevaren was, was overboord gevallen en vocht in het water om zijn leven. Mijnheer Guineagold zwom hem dadelijk te hulp en bracht hem, na langdurige en hevige inspanning, veilig aan den wal. Maar de schok, of de vermoeienis was zijn krachten te boven gegaan en spoedig na het voorval was mijnheer Guineagold flauw gevallen en vóór medische hulp kon worden ingeroepen, was hij dood.

De brief, geschreven door Rosa Deare, Guineagold's huishoudster, was na het telegram verzonden en had Julie bereikt op den dag dat haar voogd begraven werd.

Madame Pieper was vriendelijk en tactvol. Zij hielp Julie inpakken, schonk haar een kop thee, en reed haar naar het Pforzheimsche station, tijdig genoeg om den trein van zes uur te halen. Den volgenden middag te een uur bevond Julie zich, afgemat, ellendig en bijna blind van het schreien, aan het station te Wimbledon. Zij nam een rijtuig en reed rechtstreeks naar de lieve kleine villa, waar zij zoo gelukkig was geweest. In het voorbijgaan kon zij een blik werpen op den tuin. De rozen hingen aan de muren, de boomen waren stoffig, de gladiola's glansden als vlammen tegen den somberen texisheg. Het was einde Augustus, warm en benauwd, en de grond was hard en droog. Een groote witte poes, Julie's poes, sliep op het vensterkozijn, en op het grasperk stond een ronde tafel, waarop eenig fruit en een kop-en-schotel. Maar de rieten stoel was ledig.

Het rijtuig sloeg den hoek om en stond stil voor de huisdeur. Julie stapte uit, betaalde den koetsier en schelde. Haar oogen waren kurkdroog; zij had geweend tot zij geen tranen meer had; maar haar keel werd door een snik dichtgeknepen toen zij eraan dacht, hoe verlaten het lieve oude huis zou zijn zonder haar vriendelijk oud paatje.

De deur werd geopend en een vreemd dienstmeisje verscheen en zag Julie verbaasd aan. Julie spande zich in om zich te beheerschen en vroeg naar Rosa.

— Er is niemand van dien naam hier, zeide het nieuwe meisje koeltjes; toen vervolgde zij: Maar mevrouw is thuis. Wie zal ik zeggen dat er is?

— Mevrouw? zei Julie. Welke mevrouw?

— *De* mevrouw, antwoordde het meisje; mevrouw Guineagold.

Julie stond het meisje wezenloos aan te staren. Het rijtuig reed langzaam weg.

— Wilt u mevrouw spreken? vroeg het meisje, een gebaar makend alsof zij de deur wilde sluiten.

(Wordt voortgezet.)

Feuilleton van «Vooruit» (159

Alleen op de Wereld

VAN

Hector MALOT

Vertaald door GERARD KEELER

Hij begon uitvoerig te verhalen, hoe hij gestoord en verontwaardigd was, toen men hem plotseling had gewekt om hem mede te deelen, dat er dieven in de kerk waren. Zijn eerste gedachte was, dat men hem een poets wilde spelen, maar daar men geen poetsen speelt aan personen van zijn qualiteit, had hij begrepen, dat er iets ernstigs gebeurde; hij had zich toen aangekleed, met zooveel haast, dat er twee knoopen van zijne vest waren gesprongen; eindelijk was hij naar beneden gesneld; hij had de kerkdeur geopend; en hij had gevonden... wie? of liever wat?... Een hond. Ik had daarop niets te antwoorden; maar mijn advokaat, die tot op dit oogenblik gezwegen had, stond op, schudde zijne pruik, schoof zijne toga op de schouders glad en nam het woord.

— Wie heeft gisteren de deur van de kerk gesloten? vroeg hij.

— Ik, zeide de koster, zooals mijn plicht is.

— Zijt gij daar zeker van?

— Als ik iets doe, ben ik zeker, dat ik het doe.

— En als gij het niet doet?

— Dan ben ik zeker, dat ik het niet doe.

— Zeer goed; dus kunt gij zweren, dat gij den hond, waarvan hier sprake is, niet in de kerk hebt gesloten?

— Als de hond in de kerk was geweest, zou ik hem gezien hebben.

— Hebt gij goede oogen?

— Ik heb oogenals iedereen.

— Zijt gij, zes maanden geleden, niet tegen een kalf geloopen, dat opengesneden voor den winkel van een slachter hing?

— Ik zie het belang niet in van zulk eene vraag aan een man van mijn qualiteit! riep de koster uit, terwijl zijn gezicht blauw werd.

— Wilt gij mij de groote beleefdheid bewijzen om op die vraag te antwoorden, alsof zij werkelijk van belang was?

— Het is waar, dat ik tegen een dier ben aangeloopen, dat zeer onhandig voor een winkel was opgehangen.

— Hadt gij het dan niet gezien?

— Ik was in gedachten verdiept.

— Hadt gij gegeten, toen gij de deur van de kerk sloot?

— Zeker.

— En toen gij tegen het kalf aanliept, hadt gij toen ook niet gegeten?

— Maar...

— Gij zegt, dat gij niet gegeten hadt?

— Toch wel.

— En drinkt ge licht of zwaar bier?

— Zwaar bier.

— Hoeveel halve kannen?

— Twee.

— Nooit meer?

— Wel eens drie.

— Nooit vier? Nooit zes?

— Dat gebeurt zeer zelden.

— Drinkt gij geen grog na uw middagmaal?

— Soms.

— Houdt ge van sterken of slappen grog?

— Niet te slap.

— Hoeveel glazen drinkt gij dan?

— Dat hangt er van af.

— Zijt gij bereid te zweren, dat gij soms niet drie of vier glazen drinkt?

Daar de koster, die hoe langer hoe blauwer werd, niet antwoordde, ging de advokaat zitten en zeide onder de hand:

— Die vragen bewijzen genoeg, dat de hond zeer goed in de kerk kon opgesloten zijn door den getuige, die na zijn middagmaal geen kalveren ziet, omdat hij in gedachten verdiept is. Dat is alles wat ik wilde weten.

Als ik gedurfd had, zou ik mijn advokaat om den hals zijn gevlogen. Ik was gered.

Waarom zou Capi niet in de kerk zijn gesloten? Dat was zeer wel mogelijk. En als hij op die wijze opgesloten was, zou ik niet in de kerk zijn ingebroken; ik was dus niet schuldig, daar dit het eenige bewijs was, dat tegen mij was aangevoerd.

Na den koster hoorde men de menschen, die met hem waren medegegaan, toen hij naar de kerk ging, maar zij hadden niets gezien, behalve het open raam waardoor de dieven waren ontvlucht.

Daarna hoorde men mijne getuigen: Bob, zijn makker, den herbergier, die allen getuigden omtrent den tijd, waarop zij mij gezien hadden; een enkel punt werd echter niet opgehelderd, en dit was van veel gewicht, omdat het den juisten tijd betrof, waarop ik het terrein van de wedrennen had verlaten.

Toen het getuigenverhoor was afgeloopen, vroeg de rechter mij, of ik niets te zeggen had, er bijvoegende dat ik zwijgen kon indien ik dit beter achtte.

Ik zeide dat ik onschuldig was en mijn zaak vertrouwde aan de rechtvaardigheid der rechters. Toen liet de rechter het proces-verbaal voorlezen van de verklaringen, die ik had hooren afleggen en zeide daarop, dat ik overgebracht zou worden naar de gevangenis van het graafschap om daar te wachten tot de groote rechtbank van gezworenen bijeenkwam, die beslissen zou of ik al dan niet naar het crimineel gerechtshof zou worden verwezen.

Het crimineel gerechtshof!

Ik zonk op mijn bank neder. Helaas! waarom had ik ook niet naar den raad van Mattia geluisterd!

XLI

BOB

Eerst lang nadat ik weder in mijne gevangenis zat, begon ik de reden te begrijpen, waarom men mij niet in vrijheid had gesteld: de rechter wilde wachten tot de andere personen, welke in de kerk gedrongen waren, in hechtenis waren genomen, om te zien of ik hun medeplichtige was.

Men was op het spoor, had het openbaar ministerie gezegd; ik zou dus de smart en de schande hebben om weldra weder op de bank der beschuldigden naast hen te zitten.

Wanneer zou dat gebeuren? Wanneer zou ik overgebracht worden naar de gevangenis van het graafschap? Waar was die? Was die nog akeliger dan de gevangenis waar ik nu opgesloten was?

Die vragen hielden mij zoo bezig, dat de tijd spoediger voorbijging dan den vorigen dag. Ik was niet meer ten prooi aan het ongeduld, waarvan men de koorts krijgt. Ik wist dat ik moest afwachten.

En nu eens heen en weer loopende, dan weder op mijn bank zittende, wachtte ik.

Even voor de nacht viel, hoorde ik op den hoven blazen, en ik herkende terstond het spel van Mattia; de goede jongen wilde mij doen weten, dat hij aan mij dacht en waakte. Het geluid kwam van gindsche zijde van den muur, die over mijn venster was. Mattia moest dus aan de andere zijde van den muur zijn, in de straat en wij waren slechts door een korten afstand gescheiden, eenige ellen ternauwernood; ongelukkig konden mijne oogen niet door de steenen heendringen. Maar zoo het oog niet door de muren heendringt, het geluid gaat er overheen. De toonen van Mattia's horen gingen gepaard met het gedruisch van voetstappen en uit het gegons dat ik daar hoorde begreep ik dat Mattia en Bob eene voorstelling gaven.

Waarom hadden zij die plaats uitgekozen? Was het omdat zij daar op eene goede ontvangst konden rekenen? of wilden zij mij iets mededeelen?

Opeens hoorde ik eene heldere stem, die van Mattia in het Fransch roepen: «Morgen bij het aanbreken van den dag.» Terstond begon hij weder met kracht op zijn horen te blazen.

(Wordt voortgezet.)

STAD BRUSSEL

Leening van 1902. — 81e trekking. — 15 December 1915

18 series bevattende 450 obligaties uitkeerbaar op 16 Juli 1916

Serie 16930 n. 23 met 10.000 fr. — 26148 n. 24, 1,000. — 2170 n. 14, 500. — 4324 n. 9, 250 — 16930 n. 8, 250.

De volgende nummers zijn uitkeerbaar met 150 frank

810	5	1178	19	1178	22	2608	12
4324	6	4324	13	4324	22	9457	6
9457	20	9457	24	16285	5	16285	13
16285	25	16930	22	21250	7	21250	9
21349	21	25536	4	25673	7	26843	24

Buiten de bovenstaande series zijn de volgende uitkeerbaar met 110 frank:

810	1178	2170	2608	4324	9457
12036	16285	16930	21950	21349	24187
25074	25536	25673	26148	26776	26843

GENT

Soc. Wetenschappelijke Studiekring

Maandag avond om 7 1/2 ure worden de vrienden verzocht de zitting te willen bijwonen in de boekerij «Ons Huis»

Voordrachten
in VOORUIT, te Gent

Op **Dinsdag 21 December**, om 4 ure, in «Ons Huis», houdt

Gezel P.-J. D'HOEDT

eene voordracht over

« SPOKEN » VAN IBSEN.

Willem Meyer zal enkele stukken uit dit tooneelwerk voordragen.

Stadsnieuws

— **ONGELUK IN HET GASGESTICHT.** — Zaterdag namiddag, rond 6 ure, is, naar men ons zegt, een erg ongeluk gebeurd in het Stedelijk Gasgesticht. Een werkman is onder eene instorting van kolen begraven geworden. Het slachtoffer Emiel Aguin, heeft er het leven bij verloren en laat eene weduwe met 7 kinderen achter.

Van den anderen kant meldt men ons dat de werkman, slechts weinige dagen in het Gazgesticht werkzaam, in een trechter zou versmacht zijn. Nadere inlichtingen worden ingewonnen.

Pathé Schouwburg, Veldstraat, Gent

Men weigert volk met « DE DRIE MUSKETIERS ».

Het plaatsbureel is iederen morgen geopend van 11 tot 1 1/2 ure.

De Maandagen en Donderdagen middagvertooning om 4 ure.

Aanstaande Vrijdag, 2de serie van « DE DRIE MUSKETIERS ».

Zaterdag 25, Kerstmis, middagvertooning, om 4 ure. Doorloopenden toegang. 125.

— **KOOPT uwe KOFFIE'S in « Vooruit »** en gij zijt verzekerd dat hij gebrand is zonder vet of andere scheikundige stoffen dei schadelijk zijn voor de gezondheid.

— **STORTBADEN.** — De openbare stortbaden in de scholen Acaciastraat, Muinkbrugstraat, Kleine Ram, Wasstraat, Meulestedesteenweg, zullen op de Zaterdagen 25 December 1915 (Kerstdag) en op 1 Januari 1916 (Nieuwjaar) gesloten zijn.

— **RESTAURANT «VOORUIT», St-Pietersnieuwstraat.** — Zooals vroeger wordt in den Café om twaalf uren alle dagen warme soep opgediend aan 0,10 fr. den grooten schotel.

Mevrouw Weduwe Arthur Locufier, geboren Alice Van Canegem en hare kinderen Karel, Germaine en Suzanne.

Mijnheer en Mevrouw Karel Locufier-De Vriendt en hunne kinderen Paul en Pierre

Mijnheer en Mevrouw Lionel Van Damme-Locufier en hunne kinderen Karel, Jeanne en Georges.

Mijnheer Henri Van Canegem, kapiteinbevelhebber bij de veldartillerie Belgisch leger, en Mevr. Henri Van Canegem, geboren Nicodeme en hun kind Suzette.

De familie Locufier, Ecrevisse en Van Canegem,

laten Ued met droefheid weten het onherstelbaar verlies dat zij ondergaan door het afsterven van hunnen teergeliefden echtgenoot, vader, broeder, schoonbroeder, oom en neef,

MIJNHEER

Arthur-Hendrik LOCUFIER

Voorzitter van den kunstkring «Als 't Past»

gebcren te Eekloo den 22 Januari 1871 en er overleden den 17 December 1915, voorzien door de rechten der H. Kerk.

De plechtige lijkdienst en begraving zullen plaats hebben op Dinsdag 21 December in de parochiale Kerk te Eecloo om 10 ure 's morgens.

Gezien de huidige omstandigheden worden er geene rouwbrieven gezonden; de familiën, vrienden en kennissen worden verzocht dit bericht als kennisgeving te willen aanschouwen.

MEDEDEELINGEN

LAGERE TUINBOUWAVONDSCHOOL, Guinardstraat. — Maandag 19 December, van 7 tot 8 uur, 6e les over Fruitboomteelt door den heer Emiel Collumbien.

Woensdag 21 December, van 7 tot 8 uur, 1e les over Groententeelt door den heer Ed. Van Dressche.

Woensdag 21 Dec., om 8 uur, Boekerij: boekbewaarder den heer Aug. Leemans.

Vrijdag 23 Dec. van 7 tot 8 uur, 6e les over Plantenkunde door den heer Michel Thierry

Ingang gansch vrij en kostelcos. Liefhebbers en vakmannen warm aanbevolen.

Partijberichten

HARMONIE VOORUIT. — Met deze worden de partijgenooten bericht dat nieuwe leerlingen voor de solfègelessen zullen aanvaard worden tot 1 Januari 1916.

Het Bestuur.

DINSDAC

HARMONIE VOORUIT. — Om 6 ure, clarinetles; om 7 1/2 bestuurzitting.

FANFARE «DE VOLKSVRIENDEN». Om 6 ure solfègeles.

MARXKRING. — Om 8 1/2 ure repetitie voor de solisten; om 9 1/2 ure algemeene repetitie.

Burgerstand van Gent

Overlijdens van 17 December 1915. — Stephanie Standaert, z. b., 53 j., Makelaarstr., 9, echtg. Gustavus Vandewiele. — Fredericus Van de Sompel, wever, 34 j., Weidestr., 25. Marie Meire, fab., 20 j., Van Oombruggestr., 57. — Gilbertus Symoens, 3 w., Godshuizenlaan, 128.

Huwelijken van 18 December. — Bastiaen Oscar, meestergast, Sperrestr., 98, met Larose Brigitte, weefster, Pannestr., 93. — Bruggeman Gustave, handelaar, Begijnhofstr., 25, met Haeck Clemence, z. b., Akkergemlaan, 241. — De Dapper Charles, daglooner, Phœnixstr., 102, met Roelant Maria, z. b., id. — De Wette Leopold, schietspoelmaker, Schildstr., 45, met De Beoizères Caroline, kleermaakster, Annonciadestr., 16. — Delannoi Philippe, meesterkleermaker, St-Michielstr., 23, met Tanghe Alina, z. b., Lieven Bauwenplaats, 1. — De Rudder Constant, voerman, St-Antoniuskaai, 4, met Rottier Elice, z. b., Vlaanderenstr, 5. — Doulière René, schoenfabrikant, Godshuizenlaan, 207, met Godfrin Hélène, z. b., id. — Lempierre Jules, boekhouder, Nieuwe Theresiastr., 43, met Deschryver Alice, z. b., Palingshuizen, 185. — Macke Achilles, bakker, Klein Meerhem, 22, met de Winne Justine, linnennaaister, Chartreuzenlaan, 27.

Feesten en Vermakelijkheden

NEDERLANDSCHE SCHOUWBURG. (Kunstleider: A. Van den Heuvel).

Zaterdag, 25 December (eerste Kerstdag), «Vrede op Aarde», van Gerbardt Hauptmann.

****

Cinema Vooruit

Ingang St-Pietersnieuwstraat

(Poort nevens den café)

Programma voor alle dagen tot en met Vrijdag:

1. **BLOEMEN**, leerrijk.

Van 2 tot 12.

De strijd tusschen het «goede» en het «kwade»

Drama in 3 deelen: 1ste serie 4 deelen, 2de serie 4 deelen, 3de serie 3 deelen

De 3 seriën, dus 11 deelen, worden ineens op doek gebracht.

13. **NAKOMELINGSCHAP**, komiek.

Maandag 20, Donderdag 23 December GROOTE VERTOONING IN DE BOVENZAAL.

De vertooningen in de GROOTE ZAAL beginnen om **7 ure stipt.**

De vertooningen in de **Benedenzaal** beginnen om **6 1/2 ure stipt.**

Voor de GROOTE ZAAL alle dagen, des morgens van 11 tot 2 ure, 's namiddags van 6 tot 9 ure, kaarten op voorhand te bekomen in het Feestlokaal, St-Pietersnieuwstr.

Alle dagen vertooning in de Benedenzaal. Tot hiertoe geeft men slechts kaarten op voorhand geldig voor de vertooningen van den Zondag en Maandag. De voorbehouden genummerde kaarten voor de vertooningen van den Zondag of Maandag kan men alle dagen 's morgens koopen aan het winket van het Feestlokaal, St-Pietersnieuwstr.

****

STAD ST-NIKOLAAS

Beweging van den Burgerlijken Stand van 3 tot en met 10 December 1915

HUWELIJKEN : Leon Fonteyn, brouwersgast, met Rosalia Heyerinck, breidster. — Ludovicus Poppe, landbouwerswerkman, met Victoria Bauwens, daghuurwerkster. — Josephus Vergeylen, sigarenmaakster, met Florence De Brouwere, breidster.

OVERLIJDENS : Petrus De Cock, 16 j., fabriekwerker, 3 Koningenstr. — Emerentiana Waterschoot, 88 j., huishoudster, weduwe Franciscus Lutz, Vijfstraten. — Stephania Roels, 75 j., winkelierster, Hofstr. — Amelia Aelbrecht, 52 j., huishoudster, echtg. van Franciscus Vercauteren, Langhalsbeek. — Leopoldus Brondeel, 54 j., gazetverkooper, wed. van Maria Vereecken, Statiestr. — Ludovicus Aloysius Ruythooren, 52 j., koopman, echtg. van Maria Pauwels, 5 straten. — Petrus Van Dyck, 71 j., wever, 3 Koningenstr. — Antonius Smet, 72 j., blauwverver, echtg. van Clementina Burghgraeve, Broodstr. — Ludovicus Van Poeck, 63 j., fabriekscheerder, wed. van Catharina Koklenberg, St-Ludovicusgesticht, Domeesterstr. — Petrus Dhooge, 65 j., landbouwer, woonachtig te Vracene. — Clementina Van Havere, 75 j., bijzondere, woonachtig te Hamme. — Clemence De Cock, 76 j., z. b., woon. te Woubrechtegem. — Maria Vergeylen, 37 j., huishoudster, echtg. van Ferdinandus Hellebroeck, Plaisantstr. — Magdalena Waterschoot, 8 j., 9 m., Hemelaertstr. — 1 kind onder de 7 jaren.

GEBOORTEN : Mannelijk 2; Vrouwelijk 5.

HUWELIJKSAKONDIGINGEN : Stanislas De Vriendt, werkman aan den ijzeren weg, met Euphemia Roels, sigarenmaakster. — Petrus Steenwegen, schoenmaker, met Rosalia Moerloos, sigarenmaakster. — Franciscus Lefebre, sigarenmaker, met Maria-Bertha Fierens, fabriekwerkster. — Josephus Vande Velde, nijverheidsbediende met Maria De Pillecyn, z. b. — Leon Vaal, smid, met Maria Nonneman, sigarenmaakster. — Alphonsus Goethals, spoorwegbediende, alhier woon. met Maria-Mathilda Mampaey, z. b., woonachtig te Boom.

DE BESTE SIGAREN

zijn te verkrijgen in het fabriek van den

SIGARENMAKERSBOND

Chartreuzenlaan, 75, Gent

PRIJSOVERZICHT:

SUMATRA SIGAREN:

te beginnen van 3.35 fr. tot 4.85 de 100

MANILLA SIGAREN

Merken	per 100
Bon Fumeur	fr. 4.00
Punch	fr. 4.60
Flor Havana	fr. 4.85
Bon Fumeur (groote)	fr. 5.60
Excellent	fr. 5.60

FIJNE SUMATRA'S

El Dono	fr. 5.60
Vis-à-Vis	fr. 5.85
Prima Marca	fr. 6.10
Excelsior	fr. 6.10
Sumatra	fr. 6.50
Jeddo	fr. 7.00
Hermosa	fr. 7.00
El Lagro	fr. 7.60

FIJNE HAVANA SIGAREN

te beginnen van 6.60 fr. tot 16.00 fr.

PROEFT ONZE MERKEN:

Vorstenlanden	fr. 6.10
Le Pays Wallon	fr. 6.50

Specialiteit van Cigarillos te beginnen van 1.75 fr. tot 2.80 fr.

Groote prijsvermindering per 1000 en 5000.

Wij waarborgen ook aan de koopers dat alle soorten tabak van eerste hoedanigheid zijn en zonder toevoeging van kunstmatige preparatiën tot sigaren worden gefabrikeerd door een gesyndikeerd en goed betaald personeel.

Koopt dus allen in onze inrichting. Onmogelijke concurrentie.

Wordt lid van "Vooruit,,

— **WIE GOED en GEMAKKELIJK** wil geschoeid zijn, wende zich naar **VOORUIT's SCHOENMAGAZIJNEN.**

BAKKERIJ met Koolovens te huren, Jan Breydelstraat, 21. Voor de conditiën zich te bevragen: Koepoortkaai, 18, Gent.

APPARTEMENT te huren, met bijzonderen ingang, Jan Breydelstraat, 21. Zich te bevragen, Koepoortkaai, 18, Gent. 169

TE HUREN: deel huis en appartement met hof. 4997

TE KOOPEN: 2 aren bouwgrond, kunnende ook dienen voor pied-à-terre en lusthof. — Voorwaarden: St-Pieters-Aalststr., 86, achter de kerk van 2 tot 4 ure. 267.

MEN VRAAGT een GOEDE SCHIPPER om te reizen op Dender, Schelde en Leye. Charbonnière Vandenhende, **Renaix.** 268.

GEMEENTE STEENDORP (Provincie Oost-Vlaanderen). — Plaats van HOOFD-ONDERWIJZER. Aanvraag aan het Gemeentebestuur vóór 25 December 1915.

HARING!

TE KOOPEN:

100 VATEN PRIMA PEKELHARING

Zich te wenden: GENT

8, Nieuwland, 8

AAN DE VROUWEN

Door Dr de Securitaria, 15, rue des Croisades, Brussel, wordt kosteloos het prospectus verzonden der remedie van Dr Thomson die altijd eenen zekeren en gevaarloozen uitslag geeft in alle gevallen van wegblijven der maandstonden en

VERTRAGING

Verzending tegen 1 fr. postzegels der geïllustr. brochuur der nieuwste en bekerste voorbehoedmiddelen en raadgeving. Ieder man en vrouw

Depot voor Gent: Demoor, Burgstraat, 8.

Verkoop alleenlijk per **500** kilos

KAAS-KOFFIE-CHOCOLADE

LEON SEGAERT

Vaartstraat, Gent (Dock)

VROEDVROUW Diploma van 1e klas in Frankrijk en in België. — Gewezen Adsistent-Arts. — Nieuwe methode gewaarborgd vrij van alle gevaar. Matige prijzen. 14, MARTELAARSPLAATS, 14, Noordstatie. BRUSSEL (91)

CREEM voor SCHOEISELS ECLA

Andere specialiteit *Lavalin* en alle andere merken op vraag

Ledervet voor Schoeisels

Deeg voor Kachels « Soudanaise »

METALEN DOOZEN

Levering van metalen doozen op vraag en naar monsters

Société ECLA - MEYER Frères

Fabrieken van Chemische-Technische Produkten en Metalen Inpakkingen

52-54-56-58-60-62-64, Birminghamstraat, Molenbeek-Brussel

Ieder aantal